

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENECE

Dih smrti

Ob priliki materinskega dne, ko mednarodni svet, ki se čuti človeško in naravno, v globokem spoštovanju doprinaša izraze hvalečnosti in občudovanja do žrtev in blagoslova materinstva, — ob tej priliki je v Dvorani delavske zbornice sklicalo nekaj slovenskih socialističnih in liberalnih dam zborovanje, na katerem se je več govornic zavzemalo za odpravo telesnega plodu in sicer »iz plemenitih čustev«, kakor beremo v »Slov. Narod«. Ko so spoštovane dame o tem »velepomembnem življenjskem vprašanju resno in stvarno razpravljale« se je dvignil še dr. Tuma, ki je »iz sociološkega, fiziološkega in psihološkega stališča vprašanje še enkrat vsestransko osvetlil, nakar so zborovalke sklenile resolucijo, v kateri zahtevajo spremembo onega paragrafa kazenskega zakonika (§ 171), ki določa kazni radi odpravljanja telesnega plodu.

Ob tem predlogu, ki hoče, da bi zločin proti življenju nerojenega otroka bil dovoljen in ostal nekažnovan, pustimo zaenkrat ob stran vse človeške, etične in nacionalne vidike. Skušajmo pretehtati meritorno stran argumentov, s katerimi je omenjena gospoda operirala pred mladim ženskim poslušalstvom. Življenje v materinem telesu bi naj bilo dovoljeno umoriti, če govori za to zdravniška, socialna ali evgenična »indikacija«. Ker iste razloge pozna že tudi papeževa okrožnica o krščanskem zakonu iz leta 1931, bomo najbližje resnici, ako se poslužimo njenih protidokazov proti dovoljenemu umoru še nerojenega otroka. Kajti iz biološkega stališča ni mogoče dvomiti, da je otrok pod materinim srcem iz vsega početka pravi človek. Ni bistvene razlike med otrokom, ki počiva v telesu matere in onim, ki spi v leseni zibelki. Zato zahteva katolicizem, da mora biti življenje še nerojenega otroka prav tako nedotakljivo kakor življenje otroka, ki je bil že rojen.

Proti temu katoliškemu stališču nekateri navajajo razloge, ki naj bi vendarle opravičili poseg v kličoče mlado življenje. Med temi razlogi se v prvi vrsti navajajo, kakor pravkar omenjamo, medicinske indikacije.

Glede medicinske in terapevtske indikacije okrožnica ponovno globoko sočustvuje z materjo, »kateri po naravnem zvanju groze velike nevarnosti za zdravje, da celo za življenje«. Okrožnica se pa ne zadovolji le z izrazi sočutja, temveč seže v svojem poznejšem delu tudi po različnih nasvetih. Toda tukaj gre za načelno odločitev. Gre za princip, ki v enaki meri po božji postavi in glasu narave varuje življenje i matere i otroka. »Kateri vzrok bi mogel biti kdaj takšen, da bi mogel kakorkoli opravičiti naravnostni umor nedolžnega? Za umor nedolžnega namreč gre v tem primeru. Noben pameten človek ne bo navajal pravice silobrana proti krivičnemu napadalcu. Otrok pod materinim srcem vendar ni krivičen napadalec! Vsa čast torej vestnim in izkušenim zdravnikom, ki se trudijo, da rešijo življenje matere in otroka. Toda odličnega in hvalnega imena zdravnikov docela nevreden bi bil tisti, ki bi na ta način rešil življenje enega človeka, da v ta namen žrtvuje življenje drugega.

Mislimo, da nam na tem mestu ni treba še posebej opozoriti na to, kar velja o vsakem posegu v naravni red: Treba je namreč stvarno razlikovati med objektivnim dejanjem in pa med človekovim poštenim hotenjem. Tu je govor le o objektivnem redu. Povedati je to treba v varstvo časti tistih zdravnikov, ki slede najboljšemu znanju in svoji poštenosti in izvrše poseg, katerega objektivno ni mogoče opravičiti, a ne nalaga subjektivne krivde. Velika krivda vključuje vedno polno spoznanje in svobodno voljo v važi stvari. Kjer manjka eden od teh treh činiteljev, tam ni mogoče govoriti o veliki krivdi. Končno pa je osebna vest vedno zadnja subjektivna norma etičnega ravnanja. Enciklika se te strani vprašanja na tem mestu ne dotika. Ona postavlja z vso jasnostjo določen moralni princip, zato da se ob tej načelni stvari more človekova vest z gotovostjo normirati.

Toda bolj kot z medicinsko indikacijo agitirajo med masami komunisti in socialisti za odpravo plodu s socialno indikacijo, češ, mati, ki je v alamb gospodarskega položaja, naj bi smela umoriti otroka po »svojem srcem, da ne bo na svetu enega reveža več. Tudi kar tiče socialne indikacije, je jasno, da gospodarski razlogi ne morejo biti opravičilo za poseg po kličočem življenju. Gospodarski problemi se rešujejo na gospodarski način, ne pa z umori. Gospodarsko stisko se da le na ta način omiliti, da se odstranijo vzroki gospodarskega zla, ne pa, da se gospodarskim težavam pridružijo še duševne muke.

Ostane še evgenična indikacija. Priznanje te indikacije za poseg po mladem življenju bi pomenjalo, da se sme otroka umoriti, še preden je zagledal luč sveta v tistih primerih, ko bi se z gotovostjo dalo sklepati, da bo zdravstveno ali biološko resno okvarjen. Ob tem pa se ne bomo dalje mudili, ker bi pri današnjem stanju znanosti težko našli evgenika, ki bi iz evgeničnih razlogov zagovarjal umor kličočega življenja. Največkrat niti ne vemo, če se more otroka pod materinim srcem sploh označiti za dedno obremenjenega. V gotovih primerih je pač mogoče reči, da utegne otrok biti dedno bolan. Toda večina je sploh nemogoče povedati, v katerem otroku se dedna obremenitev javlja. Ni mogoče vedeti, ali je to prvi, ali četrti ali kateri si že bode otrok. Čisto mogoče je, da bi s svojim posegom uničili otroka, ki ima vse predpogoje, da se pošteno in vredno uveljavi v življenju. Toda, tudi če bi ne bilo tako, bi bila pot ubijanja ugodna, ker ni dovoljena. Ne sme se delati hudo, da pride dobro!

Toda kar je prav za prav hotelo ljubljansko zborovanje, je vplivati na zakonodajalca, da bi umor mladega življenja bil nekažnovan. Kdor premisli, da je kazenski zakonik sredstvo, ki naj pomaga varovati pravni red v pravni državi, bo spričo strašnega naraščanja pomora našega časa brezpopojno vztrajal na zahtevi, da ostane umor mladega človeškega življenja pod kaznijo prepovedan. Vsak pa bo razumel, da je pravilno, ako kazenski zakonik

Klic naše slovenske narodne manjšine na Koroškem

Hitlerjevi valovi votlo udarjajo ob Karavanke

Pravični očitki koroških Slovencev - Naše javno mnenje ne razume dalekosežnosti dr. Dollfussovega boja

Djekše, najsevernejša slovenska straža proti Hitlerju.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Celovec, 7. maja.

V Mariboru sem srečal prve kljukaste križce, na postaji Prevalje sem zopet videl enega, v Pliberku sta hodila dva mladiča v belih srajcah z rjavimi kravatami, v Celovcu sem jih pa videl kar cele grude, kako so se demonstrativno in nekam objestno sprehajali po kolodvorski ulici in proti Lendkanalu. Na Novem trgu mi je ena teh skupin, ki so menda narodno socialističnega pokolenja — sodeč po tem, ker jih je policija pohlevno preganjala — vsilila brošuro »Fesseln um Österreich« (Okovi okrog Avstrije), ki jo je napisal čistokrvni Nemec dr. Jožef Papesch in ki z ogorčenjem in s plamtečimi gesli dokazuje, da je rešitev Avstrije v tem, da utone v veliki nemški državi.

Tako torej! Tako daleč je segel val Hitlerjevega brutalnega nemstva, ki se je rodil tam daleč nekje na severu in je začel butati v skalnato zidovje Karavank. In tukaj dol pod Celovcem v tej krasi dolini, ki je vsa v majniškem cvetju, živi in trpi, dela in gara slovenski rod, odrigan od glavne žile, Hitlerjevo valovje pa dere proti njemu in ga hoče za vedno pokopati, kot je Vrbsko jezero pokopalo v svojih globinah zvonove — spomin davnih slovenskih pradedov. Takšen je torej v vsej svoji okrutosti političen položaj slovenske narodne manjšine na Koroškem, ko je minulo komaj 14 let, odkar je govoril lažnjivi plebskit.

„Zakaj ste se ustrašili besede revizionizem“

Čimbolj človek hodi po teh ulicah, se meša med ljudi, posluša pogovore, beleži, dela sklepe, gleda in vsrkava ozračje javnega mnenja, tembolj dobiva vtis, da jezovi vsenemštva, kar je tukaj istovetno s hitlerizmom, še komaj držijo, da se že lomijo in da bo vsak čas planila poplava z neumiljenim srditostjo in zagrnila vse sledove, kjer se še danes slišijo odmevi slovenske pesmi. In tembolj se tudi čudi,

kako je mogla vsa ta debata o reviziji mirovni pogodbi, ki je skozi en celi mesec odmevala od enega kora Evrope do drugega, pozabiti na slovensko Koroško, kako je mogla ignorirati dejstvo, da so tudi tukaj meje, ki so krivične in ki vpijejo po pravični reviziji. Slišal sem v teh par urah, odkar sem na Koroškem, že mnogo prijaznih očitkov, zakaj smo se ravno mi Slovenci v Jugoslaviji tako ustrašili besede revizije, ko pa imamo še vedno bistvene dele našega naroda izven jugoslovanske državne skupnosti, zakaj smo se pustili pogoniti v defenzivo, mesto da bi bili vpili na ves glas, da bi nas silila vsa Evropa, da smo tudi mi revizionisti, dokler se bo le en sam Slovenec nahajal izven Jugoslavije. Zakaj nismo prestopili v ofenzivo? In kaj jim naj odgovorim, tem, ki mi tako očitajo? Ali naj jim rečem, da smo zanje pozabili v svoji brezbriznosti in kratkovidnosti. Tega si ne upam, ker potem bi pošast kljukastih križcev legla še bolj strašno na njihove duše.

„Vi ste udarjeni s slepo“

Toda slišal sem še druge očitke. V naši Avstriji se je dvignil pokret, ki hoče obvarovati državo

dela potrebno razliko. Nihče ne bo zahteval, da se mater, ki je ravnala v zmedu in obupu, iztrga iz družine in vtakne v zapor. Kazni tudi ne zasluži zdravnik, ki je ravnal po svoji najboljši vesti. Nasprotno pa zaslužijo najostrejši kazni vsak mazač in tudi vsak zdravnik, ki brez vesti in brez stanovske časti iz dobička-željnosti ubija kličoče življenje pod materinim srcem.

Na omenjenem zborovanju se je ena izmed govornic sklicevala tudi na zgled boljševiške Rusije (sic!), kjer je vse tako lepo in primerno urejeno za zakonito odpravo telesnega plodu. To je res. Problem nerojenega so boljševiški komunisti z vsega početka rešili na ta način, da so umor otroka zakonito dovolili. Tako v letu 1918 je nasilna prekinitev nosečnosti bila oproščena vsake krivde. Ker pa so se grozili tudi za komunistično pojmovanje strahotni zločini, je dekret 18. okt. 1920 dovolil brezplačno operacijo le v sovjetskih bolnišnicah »radi težkih gospodarskih neprilic«. Mati, ki sama odpravi plod, seveda ni kazniva. Toda nadaljnja omejitev je prišla že 3. nov. 1924, ki predvideva že zdravniško in žensko komisijo, ki le v omejenem številu (z ozirom na gospodarske razmere in število že rojenih otrok) dovoljuje operacijo. Toda novela k tej naredbi izrecno poudarja, da mora komisija pacienti jasno obrazložiti, »o zdravstveni škodi abortu-

pred Hitlerjevo poplavo. Sedanji avstrijski kancler je našel poguma, da je napovedal boj sovražnikom neodvisne Avstrije in je pripravljen tudi uporabiti radikalna sredstva, da zaustavi veleizdajstvo nekaterih, ki komaj čakajo, da bi Nemčija razvila svoje nove prapore tudi v Avstriji. Pri »Šibertu« sem našel nekaj slovenskih rojakov. Danes se ne zbirajo več pri Trabesingerju, niti več v Benediktinski kleti, marveč pri »Šibertu«. In reči vam

moram, da me je bilo naravnost sram, sram do dna moje duše, ko sem moral slišati od teh neustrašljivih borcev za slovenstvo na Koroškem, da

»ste vi tam doli udarjeni naravnost s slepoto, ko nekam smešite akcijo kanclerja dr. Dollfussa in krščansko socialne stranke, ko zabavljate o »klerikalni diktaturi« in o »valu črne reakcije«, ki da dere po Avstriji.

„Mi smo Dollfussovi zavezniki - Njegov boj je naš boj“

»Ali ne veste,« tako so padale besede,

»ali ne razumete, da v tistem trenutku, ko bo moral dr. Dollfuss položiti orožje in se vdati hitlerjevi gonji, koroške Slovence čaka enaka usoda, ki je zadela Slovence v Italiji?« — »Mi smo dr. Dollfussovi zavezniki in danes ga ni med nami, naj bo po svetovnem naziranju karkoli, ki bi ne stal z dušo in telesom za sedanjim kanclerjem. Njegov boj je naš boj, tjevoj poraz je naš poraz in neuspeh njegovih prizadevanj je za nas, to pomnite, takojšnja narodna smrt!«

Hitlerjevc med Slovenci

Potem so mi začeli pripovedovati, kako prodirajo hitlerjevci tudi že v slovenske kraje, kako so začeli terorizirati naš slovenski živelj, kako se v družbi učiteljstva in ostrijev, ki so vsi njihovi zaupniki, javno hvalijo,

kako bodo oni znali napraviti red, kadar bodo zmagali, kako bodo zatrli vse naše organizacije na mahljaj, izenačili vse in vsakega ter prisilili tudi »den wickischen Pfaffen« (sloven-

skega farja), da bo pel »Te Deum« za Hitlerja in za Veliko Nemčijo.

„Ne veselite se naše smrti“

Kaj naj odgovorim na te očitke? Poslali ste me na Koroško, da pogledam razmere. Moje anketje je lahko danes konec, kajti ves gnjev trdnih koroških Slovencev se izraža v tej besedi, ki sem jo tudi slišal pri »Šibertu«:

»Če ste nas že pozabili tam doli, potem nas pa vsaj za božjo voljo ne pomagajte uničiti. Če nas že nečete več braniti, potem se pa vsaj ne veselite, ko nam drugi »kopljejo grobi« (Slovenec si ne more očitati, da bi bil kdaj napravil to pogreško, niti da ne bi bil stvarno videl, kakšne posledice bi imel poraz dr. Dollfussovih stremeljenj za usodo slovenskih Korošcev. Op. uredništva!)

Kako divno se črta na jugu strma stena Koroške! Ali sem res tako daleč od srca Slovenije. Ali pa ga v Sloveniji ni več in ga moram iskati, to slovensko srce, ki nikdar ne neha ljubiti, tukaj, kjer še vedno živi spomin in duh Majarjev in Einspielerjev.

Hitlerjevi ministri na Dunaju

Vi ste nezaželeni gosti!

Avstrijska vlada odklanja obisk in napoveduje ostre policijske ukrepe proti ministru

Dunaj, 9. maja. Ž. Napovedani obisk nemških narodnosocialističnih ministrov na Dunaju je vznemiril vso avstrijsko javnost. Z vseh strani prihajajo ostri protesti proti temu nesramnemu izzivanju. V tem oziru so se znašle v eni sami fronti vse politične stranke, kar bo vsekakor olajšalo delo vladi in oblastem, da ukrenejo vse potrebno, da ohranijo red in mir in da ohranijo avtoriteto države.

Obisk ni bil priavljen

Najbolj odločno stališče je zavzel organ krščansko-socialne stranke »Reichspost«, ki v svojem uvodnem članku pod naslovom »Nezaželeni gostje« ostro napada predrzno in izzivaje narodnih socialistov. V članku naglašajo pisec, da tu ni vprašanje, če ima napovedani obisk državni, privatni ali strankarsko-politični značaj. V mednarodnih običajih se pripravljajo obiski ministrov diplomatskim potom in utrjujejo s stalnim programom. To se sedaj ni zgodilo. Gre torej za privatni obisk brez znanja avstrijske vlade, ta obisk pa je namenjen stranki, ki odkrito in mnogokrat protipostavno deluje proti sedanji vladi. Če bi ta obisk bil priavljen vladi, potem bi ona brez ozira na strankarske razloge znala izvršiti svojo dolžnost. Toda obisk nemških ministrov, ki so strastni pripadniki narodne socialistične stranke, ni zaželen in ga smatra vlada kot

neprijazno deianje

proti sedanjemu avstrijskemu režimu. Zato bo vlada tudi vedela, kako ima postopati. Politika narodnih

socialistov je izzivalna in gre za tem, da prekrši prepoved nošenja strankarskih uniform. Narodni socialisti upajo, da se bodo avstrijske oblasti iz spoštovanja do inozemskih funkcionarjev ustrašile in da ne bodo pokazale dovolj aktivnosti, da vzdržijo red in mir v državi. Ti računi pa so popolnoma zmotni. To avstrijska vlada naglašajo pravočasno in z vso resnostjo.

Kar se tiče dr. Francka, se bo na pristojnem mestu proučilo, če se mu bo sploh dovolilo kot privatni osebi bivanje v Avstriji, ker je imel pred kratkim po radiu govor, v katerem je napovedal, da bo Bavarska s silo nastopila proti Avstriji. Obisk tega gospoda ni samo strankarsko-politična ga značaja, temveč pomeni tudi

prosto zlorabo gostoljubja

Dr. Franck naj ne pričakuje, da se bo morda proti njemu postopalo drugače in lepše, kakor bi se postopalo proti avstrijskemu ministru, ki bi si dovolil napovedati akcijo proti vladi narodnosocialističnega Hitlerja. Avstrijske oblasti nosijo polno odgovornost za ohranitev miru in reda v državi, to tembolj, ker v tem oziru stoji za vlado štiri petine vsega avstrijskega naroda. Radi tega naj si ne dela nihče iluzij, da bo morda avstrijska vlada v soboto in prihodnje dni pokazala manj odločnosti in ostrosti, kakor jo je 15. marca in 1. maja.

ukrepi policije

Policija bo pri prihodu nemških državnikov izvršila obsežne varnostne ukrepe in sicer v treh smereh:

1. Prepovedala bo zbiranje ljudi na letališču v Aspernu, ko bodo prispeli nemški ministri. Pri tej priliki ne bo smel nihče nositi strankarskih krojev in drugih znakov;

2. predavanja nemških politikov bodo dovoljena samo pod pogojem, da se nihče od govornikov ne bo dotaknil oblike in sedanjega notranjega stanja v Avstriji. Navzoči državni zastopnik bo proti tej kršitvi postopal brezobzirno;

3. oblasti bodo ukrenile vse potrebno, da se za časa obiska nemških ministrov ne bo nikjer kršil red in mir, posebno pa ne 14. maja, ko se bo vršila proslava osvoboditve Dunaja od Turkov.

Avstrijski konkordat

Dunaj, 9. maja. tg. Kakor se doznava, zagotavlja danes v Rimu parafirani konkordat z Vatikanom katoliški cerkvi v Avstriji popolno neodvisnost v upravi posvetnega premoženja in sploh na verskem polju. Imenovanje škofov je svobodno, samo sporočilo se bo predhodno avstrijski vladi radi eventualnih ugovorov. Teološke fakultete, ki jih ustanovi sv. stolica, se priznavajo kot visokošolske ustanove. Katoliškim ljudskim organizacijam se dovoljuje popolna svoboda delovanja. Zvezni kancler dr. Dollfuss bo še enkrat osebno potoval v Rim, da podpiše konkordat.

Gospodinjski tečaj v Slov. Krajini

Dolnja Lendava, 7. maja.

Velikega pomena so gospodinjski tečaji za naša dekleta. Veliko se naučijo bodoče gospodinjice in matere v teh tečajih. Tak tečaj se je vršil tudi tu v vasi Centiba. In pri nas se dekleta niso naučila le kuhati in drugega gospodinjskega, temveč naučila so se tudi slovenskega jezika in ta uspeh moramo poudariti. Tečaj je vodila priljubljena učiteljica gospa Pečnikova. Tečaj je obiskovalo 14 mladih deklet, tudi Madžark. Pred kratkim je bil slovesen sklep tega tečaja. Teh slovesnosti se je med drugimi udeležil tudi šolski nadzornik g. Mikuž in stari tečajnik. G. Nadzornik se je zahvalil voditeljici na takem lepem uspehu in ji je čestital. Čestitamo ji tudi mi. Samo eno obžalujemo, namreč to, da na sklep tega tečaja niso prišli naši ultranacionalisti. Gospodje, prišli bi sem in tu videli, kako se dela za narod. Ne se širokoustiti in jemati nacionalizem v zakup, temveč delati je potrebno. Slovenke in Madžarke so vendarle lahko izhajale druga ob drugi. Tako si je treba pridobiti ljudi, ne pa, kakor delajo naši ultranacionalisti, ki s svojim nastopom le odbijajo ljudi tuje narodnosti.

Uspeha se veseli gospa. tečajnice in stari tečajnik, a uspeha se res lahko upravičeno veseli tudi oblast, ki je tečaj podprla. Vsem čestitamo!

Koliko pokadimo

Belgrad, 9. maja.

Nedavno so objavljeni natančni statistični podatki monopolne uprave o uporabi raznih vrst tobaka oziroma cigaret in cigar v Jugoslaviji. Številke so zanimive in zelo zgovorno pripovedujejo o finančni krizi zadnjih let, katere posledica je, da je silno narasla produkcija cenejših cigaretnih vrst na škodo boljšim. Iz števil, ki slede, je gornji zaključek več ko jasen.

Najbolj se je dvignila cigareta »Sava«. Od l. 1928 je rasla njena produkcija v velikanskih, včasih skoraj stoprocentnih skokih. Tako je bilo l. 1928. pokajenih 1.414.090.000 kosov »Sava« cigaret. l. 1929. 1.763.669.000. l. 1930. 2.849.481.000. a l. 1931. kar 3.652.827.000.

»Zeta« je na drugem mestu in o njeni široki popularnosti govore sledeči podatki: l. 1928. 1.652.212.000, leta 1929. 1.608.636.000, leta 1930. 1.647.634.000 in l. 1931. 1.332.190.000 kosov. V korist »Save« je predlanskim obetno padla. Še večji padec je seveda doživela l. 1932. in letos, ko ete prišli v promet dve zelo ceneni vrsti (»Drava« in »Ibar«). Vendar podatki za l. 1932. še niso urejeni.

Od luksuznejših cigaret gre najbolj »Vardar«. Njegova poraba je sledeča: l. 1928. 650.579.000, l. 1929. 548.524.000, l. 1930. 389.390.000, l. 1931. 253.911.000 kosov. Zadnje leto pa je »Vardar« padel še nižje.

»Drina« kaže sledeče številke: 1929 (to leto prišla v promet) 41.749.000, 1931 41.590.000, 1931 145.201.000. »Morava« pa: 1928 14.819.000, 1929 13.837.000, 1930 11.723.000 in l. 1931 (visok dvig, seveda na škodo »Vardarju«) 60.649.000 kosov.

Razpredelnica uporabe luksuznih cigaretnih vrst pa je bila sledeča:

»Sumadija«: 8.292.000, 6.205.000, 4.401.000, 2.829.000. »Strumica«: 399.000, 4.197.000, 2.295.000, 1.184.000. »Kosovo«: 1.603.000, 1.370.000, 1.279.000, 751.000. »Jadran«: 1.282.000, 1.128.000, 889.000, 503.000. »Karadord«: 591.000, 397.000, 363.000, 235.000. Dvorske cigarete: 9.900, 1.033.000, 1.143.000, 1.009.000. Kakor se jasno vidi, so vse luksuznejše vrste sorazmerno padle.

V celoti smo v Jugoslaviji pokadili leta 1928 cigaret 3.759.983.000, cigar 42.579.000; leta 1929 cigaret 3.995.992.000, cigar 41.361.000; leta 1930 cigaret 5.073.768.000, cigar 41.958.000; leta 1931 cigaret 5.464.310.000, cigar 39.776.000 kosov. Povprečno se torej pokadi v Jugoslaviji dnevno okrog 15.000.000 cigaret.

Tobaka v zavojih je pokajenega sorazmerno mnogo. Tako se prečeli sledeči: savski tobak 5.002.368 (1928), 4.816.042 (1929), 3.759.395 (1930) in 2.839.242 (1931) kilogramov. Sorazmerno mnogo kadijo tudi »donavski« tobak (838.875, 771.074, 809.588 in 802.918 kg). Povprečno se pokadi letno okrog 7.000.000 kg tobaka v zavojčkih.

Kako ljudje hranijo denar

Krave požrle 10.000 Din

Kmet Jovan Milutinović v Berinemu Izvoru na Hrvatskem je pred tedni prodal njivo za 10.000 Din in shranil denar v posteljno blazino, ki je bila napolnjena z navadno slamo. Potem je šel od doma po opravkih. Ko se je čez nekaj dni vrnil domov, mu je proti vrvi žena veselo rekla, kako prijetno bo ponoči spal, ker je staro, obrabljeno slamo v blazini nadomestila z novo. Staro slamo je vrgla kravam v jasi. Prestašen je kmet tekkel v hlev, prebrel jasi, toda njegove listnice, v kateri je bilo deset tisočakov, ni bilo nikjer več...

V svojem obupu se je poslužil še zadnjega sredstva, da bi našel izgubljeni denar: zaklal je vse štiri krave. In je v želodcu ene od njih res našel listino — bila pa je že vsa zgrizena in razcefrana z bankovci vred.

Pujska je pekel s tisočaki...

Kmet Dobroslov Marinković v vasi Bogosavec je hotel dostojno proslaviti rodovinsko »slavo«, domači praznik, pa je zaklal pujsko. Medtem, ko je bila žena nekje zunaj, je naložil drva v peč in zakuril. Nato je položil k ognju pujsko in ga začel peči. Ko je bilo v hiši zbranih že precej povabljenih gostov, se je žena vrnila. Ob pogledu na ogenj v peči je presunljivo zakrčila in planila k peči. Na možovo vprašanje, kaj ji je, mu je med jokom in solzami povedala, da je ves njen prihranek zgorel. Ko ji je namreč mož nekoč izročil 4200 dinarjev, naj jih shrani, jih je položila v peč, ker ni imela nobenega zaupanja več v hranilnico. Tako se je njeno nezaupanje v denarne zavode kruto maščevalo nad njo. Vsekakor je bil pujske, ki ga je mož onega dne spekel za svoje goste, najdražja pečenka, ki so jo v njegovi hiši kdaj imeli.

18letno dekle steklo

Pred dnevi so pripeljali v Zagreb 18letno Štefo Jakopinčič, pri kateri so se pokazale strašne posledice ugriza steklega psa. Dekle je bilo dve leti uslužbeno pri gostilničarju Josipu Terhaju. Pred osmimi meseci jo je ugriznil domači pes, katerega je gostilničar nato ubil, ni pa tega naznanil oblastem. Dekle se zaradi ugriza ni prav nič vznemirjalo, ker je bilo prepričano, da ne more imeti nobenih hudih posledic. Ta brezbržnost je bila postala sanjo usodna. V zadnjem času se je čudno spremenila. Postala je sumljivo raztresena in razburjena. Vsi znaki so kazali na to, da se razvija v njej strašna bolezen stekline. Opozorjeno orožništvo je ubogo žrtev pasje stekline odvedlo v bolnišnico v Sisku, odkoder pa so jo morali takoj odpeljati na kliniko v Zagreb. Zdravniki so prepričani, da ni nobene rešitve zanje in da ji ne preostane drugega, kakor da brezumno čaka na strašen konec svojega mladega življenja.

Zanimivo pri tem je, da je omenjeni gostilničar, pri katerem je bilo dekle v službi, trdil, da je dekle zblaznelo, čeprav je vse kazalo na znake zapuščanja po ugrizu. Na dan, ko so jo iz Siska odpeljali v Zagreb, jo je moralo spremljati na kolodvor 8 ljudi, tako jo je besnela. Pri tej priliki bi jo bil kmalu izkupil stražnik, ki je bil prav tako v njenem spremstvu. Dekle ga je nenadoma zgrabilo z ustmi za palec in če bi ga ji stražnik pravočasno ne bil iztrgal iz ust, bi postal druga žrtev stekline.

Kakor poročajo iz Zagreba, bo proti gostilničarju Terhaju zaradi malomarnosti uvedeno sodno postopanje.

V PRALNEM KOTLU
SOLNCE NIKDAR NE ZATONE!

Kadar postavimo perilo v raztopini Radiona na ogenj, prične Radion svoje delo. Milo, ki ga ima Radion v sebi, omehča in razkroji nesnago na milijone čisto majhnih kisikovih mehurčkov potisne čistilno peno mila skozi tkanino in jo naredi snežno-belo. Tako čisti in beli Radion, oboje hkrati, previdno in brez Vaše pomoči.

Schichtov

RADION

DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI

15 jurjev v zemlji

Maribor, 9. maja.

Vrli oddelek naše kriminalne policije je dosegel izredno lep uspeh. Posrečilo se mu je v razmeroma kratkem času popolnoma pojasniti vlom v pisarno carinskega posrednika Jaklika na Meljski cesti, ki je bil izvršen o veliki noči. Tedaj so vlomilci odnesli plen v vrednosti 100.000 Din. Policiji se je nadalje posrečilo spraviti v zapor več glavnih krivcev in otihi znaten del ukradenega zneska.

Takoj po vladu je padel sum na neke osebe, ki so jim bile razmere pri Jakliču dobro znane. Policija je vse tri aretirala, toda pozitivnih dokazov ni imela v rokah, radi česar jih je morala zopet izpustiti. Imela pa jih je pod strojim nadzorstvom, ki se ji je izplačalo. Pred nekaj dnevi so detektivi ugotovili, da so si osumljenci nabavili drag gramofon in da so pričeli popravljati hišo in izdajati denar za razne druge stvari. Na podlagi teh ugotovitev je policija vso družbo vdrugič aretirala, le ene-

mu članu se je posrečilo, da je, sluteč nevarnost, pravočasno pobežnil. Tudi sedaj so vsi trdovratno tajili. Vodja kriminalne policije Cajnko, ki je sam osebno vodil preiskavo, je zbral dokaze, ki so jasno govorili o krivdi osumljenca.

Včeraj in danes so organi kriminalne policije zopet preiskali hišo osumljenca od vrha do tal. Današnja preiskava sta vodila vodja kriminalnega oddelka Cajnko in nadzornik Goršič, in sicer s popolnim uspehom. V kleti hiše, kjer so stanovali, so našli detektivi pri kopanju na pravcati zaklad. Petnajst jurjev se jim je zablščalo iz zemlje. Poleg denarja so našli tudi rokavice, ki so jih vlomilci uporabili pri vrtnanju blaginje, da ne bi zapustili nobenih sledov. Nadalje so našli še druge obtežljive predmete. Toda vlomilci so ostali kljub temu očitno vidnemu dokazu trdovratni. Tajijo še naprej, kakor prvotno, kar pa jim seveda ne bo dosti pomagalo. Imen svedrovcev policija zaenkrat noče izdati, ker je to v interesu preiskave.

Železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani

Grosuplje, 4. maja.

Poletni vozni red bo stopil v veljavo 15. maja, torej čez dober teden. Na dolenski progi je precej izprememb, posebno od Grosuplje do Ljubljane. Ker je ta del proge izboljšan, bo vožnja nekoliko pospešena in bosta novomeški (ozir. karlovški) in kočevski vlak ločeno vozila, tako da ne bo v Grosuplju nepotrebnega preprezanja in sklapljanja obeh vlakov, vsled česar je moral biti postanek v tej postaji dosti daljši, kakor bo sedaj. Tudi izletniški vlak na Dolensko od nedeljah in praznikov je po novem voznem redu zagotovljen, če bo seveda zadostno popotnikov; želimo le, da bi bil vedno poln, saj ne bo najbrž nikomur žal, če bo videl prelepo Dolensko. To so torej dobre strani novega voznega reda.

Nikakor pa se nam ne zdi umestno, da bo prvi jutranji vlak iz Novega mesta vozil samo ob delavnikih, ne pa tudi ob nedeljah. Tako je prav za prav nemogoče dobiti zvezo s kakšnim drugim vlakom, ki gre jutrat iz Ljubljane, ker drugi dolenski vlak pride prepozno v Ljubljano. Naj bi torej ta vlak vozil tudi ob nedeljah, ker mislim, da bo s tem marsikomu ustreženo.

Dalje bi vprašali, kaj je oz. kaj bo s kolodvor-

sko restavracijo v Grosuplju. Že skoro par let je na vratih napis »Zaprt«. Lanske poletje je prišla že komisija na ogled in vsi smo mislili, da se bo začelo z graditvijo. Toda vse je zopet zaspalo. Upamo, da se bo ta zadeva, katere ozadje je baje precej zanimivo, že vendar enkrat premaknila z mrtve točke!

Žalosten dogodek v Ptuj

Maribor, 9. maja.

V Grajeni pri Ptuj se je zgodila včeraj žalostna igra, ki je globoko pretresla vso okolico. Stari Fran Dolinšek je v prepripi zabodel z nožem svojega zeta Franca Kolariča v trebuh ter ga usmrtil. Kravi dogodek je povzročilo nesoglasje, ki je vladalo med tastom in zetom že dalje časa. Zet je staremu Dolinšku zamerjal, ker ni dal prepisati svojega posestva nanj. Sredi noči je prišel Kolarič vinjen domov ter je pogljal ženo iz hiše, da se je morala zateči k staršem. Mož je šel za njo ter vdrl v Dolinškovo stanovanje. Tu pa se mu je postavil nasproti tast ter ga v ruvanju z nožem zabodel v trebuh. Hudo ranjen se je Kolarič zgrudil na tla. Naložili so ga na voz ter ga prepeljali v ptujsko bolnišnico, kamor ga je spremljal tudi tast. Kmalu po prevozu pa je Kolarič umrl. V Ptuj so orožniki prijeli Dolinška, ki je izjavil, da je izvršil dejanje v silobranu.

Dr. Ivan Merz

Sreda, 10. maja.

Dne 10. maja 1928 je umrl profesor dr. Ivan Merz, eden najboljših gorečih katoličanov povojne Hrvatske. Lani je izšel o njem obširen in lep življenjski, ki kaže vso veličino tega svetniškega značaja. Za petletnost njegove smrti objavljamo nekaj misli iz njegovega neizčrpnega dnevnika. Vse so prav za nas, za to uro.

Življenje je skrivnost. Naša življenjska naloga ni, da obupujemo, marveč da iščemo soglasja v svetu in se veselimo veličastnega reda v vesolju. Naš aksiom mora biti: vse je najboljšje, karkoli se zgodi z nami! Na to mislimo, kadar nas zadene nesreča in revščina, četudi ne razumemo, »zakaj«. Človek je tukaj samo popotnik in njegovo pravo mesto ni tukaj, na tej zemlji, ampak namenjen je za nekaj višjega. Zares, če se umakneš v samotno, v temo, se ti bo ves idealni svet, vsi tovariši in prijatelji in vsa čarobna narava zdela kakor sanja. Tedaj boš šele začutil, da je vse to nerealno, in da je edino misel prava realnost, da je duša vni svet, svet noči in molitve realnejši od vsega, kar zaznavamo s svojimi čutili. Tako moramo hrepeneti za tem svetom, za to resničnostjo. Da, še sem slab, uživam v Euharistiji in v tem duševnem življenju, toda vidim, da to še ni nič, da se bo treba še globlje in globlje potopiti v ta veliki svet. Zdal se razumem velikega papeža Pija X., zakaj je izrazil željo za pogostim, vsakdanjim prejetjem nebeskega Gospoda. Šele s tem se da priti nekoliko globlje v ta svet, približati se Gospodu in se z Njim pogovarjati.

Prepričan sem, da ima vsaka stvar svoj po-

men: svetovna vojna in moje majhne nadloge. Skozi bolečino vidiš vse drugače in globlje doumeš bridko besedo: življenje. To misel mi potrjuje Kempfan (Hoja za Kristusom, II. 12): »Glej, to je vse, da nosiš svoj križ in da vedno boljši odmiriš samemu sebi!« in mnoga mesta iz evangelijev, kot n. pr. Luka 9, 23: »Vsem pa je govoril: če kdo hoče hoditi za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj!« Enako one presunljive besede: »Jezus mu je odgovoril: lišice imajo brloge in ptice pod nebom gnezda, a Sin človeški nima, kamor bi glavo naslonil!« (Lk 9, 58). Kako me te besede spominjajo na ta vojni čas, kjer toliko ljudi brez krivde in brez potrebe toliko trpi! Vse to zaradi hudobnih ljudi, ki podaljšujejo vojno. Meni se zdi, da bi moralo biti vedno tako, kajti Kristus pravi, naj »vsak dan vzamemo svoj križ« in v vsakdanjem trpljenju in bedi je vsa skrivnost življenja. Da, bolečina je mozek življenja, ona mu gospodari, ona je začetnica religije. Kjer ni bolečine, smo lahko prepričani, da ni pravega življenja. Bolečina, ta tako vsakdanja beseda, pomeni: biti brez kruha, biti bolan, biti v večni smrtni nevarnosti, nositi težko breme, biti krivčino zapostavljen in kaznovan; vse to je bolečina, vse to ustvarja zgodovino in po različnih duševnih krilih se zopet del človeštva vrača na pravo pot. Večina človeštva trpi, sedaj več, drugič manj, toda trpljenje ostane. Da, življenje in trpljenje nam govorita, da telo ni nič in da pride grob; ljudje pa instinktivno čutijo, da s tem pride tudi plačilo. Kaj je bolečina in trpljenje — etrahotna stvar — vedo najbolj oni, ki so trpeli. Zato se bojijo že trpljenja na tem svetu, a kaj šele, če se domislijo onih strašnih muk v čistilišču ali celo v peklul! Da, čudno zvenijo te besede onemu, ki ni nikdar ječal od dolge bolezn, ki ti niti v snujanju ne da miru in te venomer preganja kakor strašna kača. Da, človeka, ki

bi ne hotel kakor Prometej spoštovati one višje sile, takega človeka meče nazaj k religiji prav to neusmiljeno trpljenje in živa zavest o drugem življenju.

Še enkrat: bolečina je ustvarila in ustvarja nove generacije. Kdor hoče, da vsaj nekoliko zaje zmisel življenja in da razume kulturo, mora trpeti na duši in na telesu. Teoretiki, ki sedijo v topli in svetli sobi pri obilnem obedu in imajo vsega, kar si telo požel, ne bodo nikdar spoznali ideje življenja. Takim ljudem bo ostala religija z vsemi svojimi dogmami in obredi vekomaj skrivnost. Zato naj le stopijo v realno življenje! Ljubim ljudi današnjega rodu, one, ki so trpeli in dojeli resničnost življenja. Ti so praktično rešili faustovski problem... Etična stran življenja postaja vsak dan bolj aktualna; estetska vprašanja so v ozadju, zakaj sedaj se govori o življenju in o smrti, o požrtvovalnosti, o samozataji in o junastvu. Estetska vprašanja se bodo že rodila, pa ne bodo samo igračkami za lepoto kakor kakšen larpurartizem... S to veliko dobrino moramo tudi mi obogatiti, preskrbeti moramo, da vzgojimo velikih ljudi. Cilj novih ljudi bi moral biti, da osovobajo duha od vsakdanjih public in da z jasnim in zdravim očesom opazujejo razvoj življenja. Boj za izpolnjenjem, askeza, mora biti naš vsakdanji kruh. Vse pozornost moramo posvetiti vzgoji samega sebe in studiju katolicizma, ki ga — žal — ne poznamo prav nič bolj kakor učenci ljudskih šol. — (Onim, ki Merza ne poznajo, povem, da je bil laik!)

Ker je greh največje zlo, pravzaprav edino zlo, ker nas oropa edine dobrote — Boga, iz tega sledi, da moramo greh najbolj sovražiti in se z vsemi sredstvi bojevati proti njemu. Katoliška organizacija ima nalogo, da uničuje grehoto. Če ne dosežemo, da so udje brez smrtnega greha, je

brez zmisla vsaka organizacija; kajti čemu ti bo ves svet, če zgubiš cilj, radi katerega si ustvaril? Mesečno sveto obhajilo bi morala biti elavnostna manifestacija katoliških organizacij v boju proti edinemu zlu — grehu!

Katoliška organizacija je velika dobrota za člane, ker jim daje najboljšo zagotovilo, da rešijo svoje duše. Da bi vsi člani čim bolj spoznali cilj, ki so zaaj ustvarjeni — da hvalijo, slavijo Boga in mu služijo — bi jim kat. organizacija storila največje dobro delo, ko bi zanje prirejala duhovne vaje. Zato morajo vsa katoliška društva skrbeti za intenzivno notranje delo, za temeljito vzgojo vsakega posameznika, da bo vsako njegovo dejanje zavestno naperjeno na oni trojni namen, ki smo zanj ustvarjeni. Samo na ta način vzgojene osebnosti so zmogljive socialnega apostolekega dela, to je, samo taki bodo mogli pri drugih ustvarjati pogoje, da bodo vsi ljudje spoznali svoj trojni namen in proti njemu usmerili svoje življenje.

Strahovita nevarnost preti mladini v družtvih brez vere. Greha, ki nas pahne v peklenske muke, tam niti ne omenijo. Pa ne samo to, ampak mladini se naravnost ponuja priložnost, da zaigra namen, zaradi katerega je ustvarjena.

Katoliška akcija je stopila v službo kralja Jezusa, ki razpet in krvav visi na križu. Kakšno dostojanstvo, da je mladina izbrana, da služi temu velikemu, dobremu in ljubljenu kralju! In kakšna sreča, če mu tudi v trpljenju postane podobna!... Za vojsko razpetega kralja ne bi bilo normalno, če ne bi bila po njegovem zgledu razpeta na križ in če se tudi ona ne bi hranila z lesom svetega križa; saj se vendar bojuje za osvoboditev bratov izpod satanovega kraljestva. Težave na vseh straneh ki jih mora trpeti katoliški mladeč, so samo dokaz, da apada k četi Razpetega kralja. Ko bi naše delo teklo gladko in brez pretresa, ne bi bili Jezusovi bojovníki.

Ali je mladost res mladost?

In starost res starost?

Usoda človeškega bitja je pač taka, da se polagoma stara, dokler popolnoma ne ovane. Gospa Charlotta Bühler, profesorica na dunajskem vseučilišču, je spisala knjigo »Poteč človeškega življenja kot psihološki problem.« Pisateljica je prišla na podlagi preiskovanja življenja raznih znanih osebnosti, ki pripadajo različnim poklicem, do zanimivih ugotovitev. Vsi ljudje se ne starajo enako. Za tiste, ki so v življenju delali predvsem s telesom, je večja nevarnost, da v starosti izgubijo smisel za življenje, kakor za tiste, ki so delali z glavo. Silno hitro se postarajo ljudje, ki so se vdali spolnemu izživljanju. Tako n. pr. se je Casanova počutil starega že pri 35. letu. Njegovo življenje je bilo na višku od 25. do 35. leta. Pri 44. letu je moral v svoj zapisnik zapisati, da ga niti lepe igralki ne zanimajo več. Leto nato je napisal: Potrebujem miru in ne čutim nič več neizčrpnljive sile mladosti. Pri 47. letu je spoznal, da se mora čisto umakniti, češ, da je njegovo življenje zaključeno. Nato je živel do 73. leta, dokler ni prišla ponj smrt.

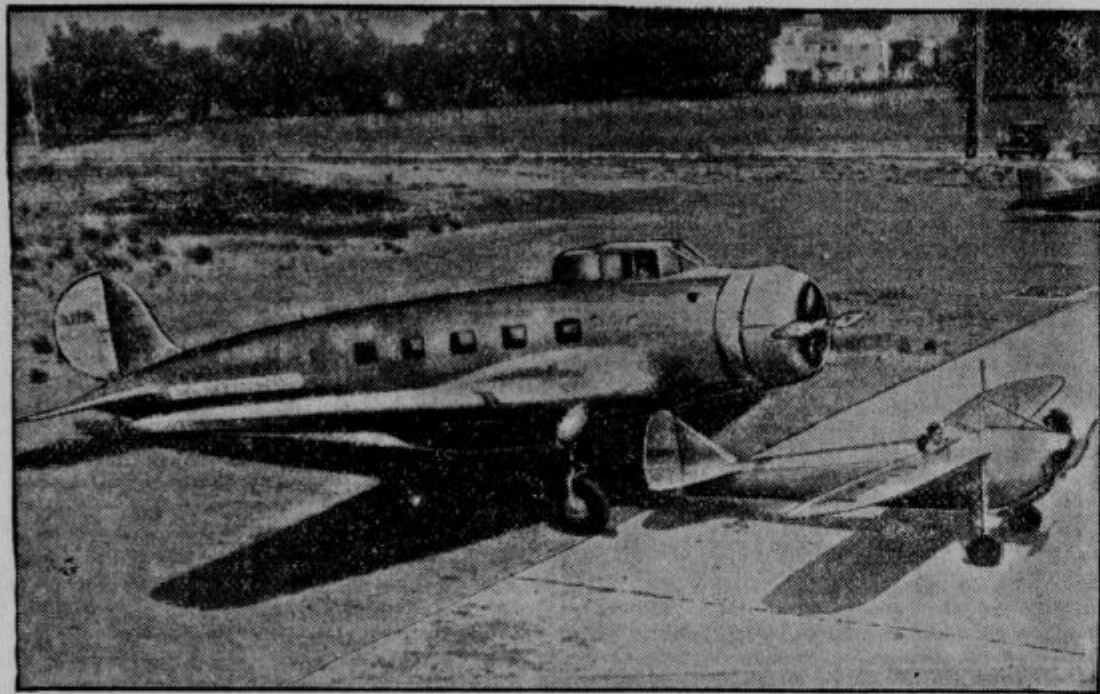
Vse drugače se starajo ljudje, ki živijo in delajo duševno. Viljem Humboldt se je pripravil od 20. do 35. leta z učenjem in potovanji na pravo življenje. Po njegovem mnenju je šele pri 35. letu začelo zanj pravo življenje. Pri 52. letu je začel vnovič študirati in šele pri 58. letu je dejal, da je s svetom že obračunal. Ko je bil star 60 let, je pisal svoji ženi: »Z življenjem si človek lahko samo pridobi. Starost in mladost nista tako ločena druga od druge in napačno je smatrati starost za pro-

padanje. Ta je samo druga vrsta življenja, ki pa nikakor prav nič ne zavida mladosti.

Tolstoj, človek nenavadne življenske sile in veselja, je do 50. leta čutil v sebi nenavadno tvorno silo in veselje do življenja. Toda tedaj je nastal pri njem nenadoma popoln preobrat. Sam piše, da se je tik pred 50. letom upal delati tudi 10 ur na dan, ne da bi se bil utrudil, toda tedaj se je njegovo življenje nenadoma ustavilo. »Lahko sem dihal, jedel, pil in spal. Toda to ni bilo življenje. Nisem imel več nikake želje. Prišel sem do prepada in videl, da ni pred mano nič drugega kakor smrt. Živiti lahko edino, ako te življenje opaja, toda ko je te opojnosti konec, moraš ugotoviti, da je vse samo grda prevara.« Tolstoj je potem živel še 30 let in ustvaril še velika dela. Toda sam pravi, da se je potem nekako pripravil na smrt.

Igralec Kainz se je že pri 35. letu počutil starega. Ni imel več veselja do igranja in poslej je najbolje igral starca. Dejal je sam, da ni imel svet potem več zanj pomena, šel je mimo njega brezčutno, ne da bi sovražil ali zaničeval.

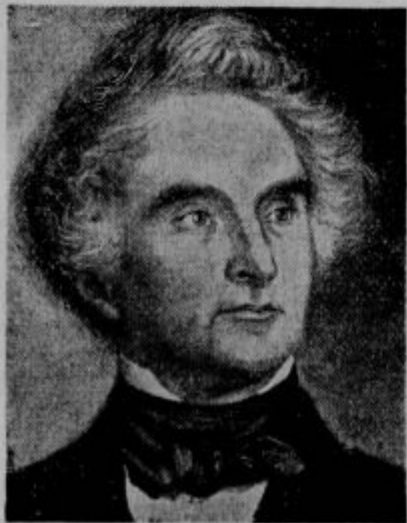
Zanimivo je, kako je filozof Kant gledal na mladost. Zanj pomeni mladost suženjstvo: Mnogi ljudje mislijo, je pisal, da so mladostni časi najboljši in najprijetnejši v njihovem življenju. V resnici pa so to najtežji, ko mora biti človek pod vodstvom drugih in ima redkokdaj pravega prijatelja. Kant pravi, da se je od tega mladostnega suženjstva poslovil šele pri 38. letu. Tedaj je Kant začel posebno pridno obiskovati gledališča, rad je poslušal koncertne prireditve in si iskal znanca, hodil je na izlete in na potovanja. Okoli 60. leta je napisal svoja najznamenitejša dela. Kmalu potem je tudi on pričel čutiti, da mu produktivna sila peša.

Največje potniško letalo v Združenih državah, ki vozi z brzino 280 km na uro. Šele primerjava z malim športnim letalom, ti pokaže, kakšen zračni orjak je to.

Tudi slepci bodo lahko šoferji

V Haagu je na bulvaru Scevenigue profesor Langsner napravil zanimiv poizkus. Hotel je dokazati, da se upa voditi avtomobil po tej ulici z zaprtimi očmi. S pomočjo telepatije se bo dal voditi po drugih spremljevalcih v avtomobilu. Poizkus se je izvršil pred posebnim odborom. Prisostvovalo mu je seveda vse polno fotografov in časnika. Navedenemu šoferju so zvezali oči s krepko ruto. Ob njegovi strani je stal en zdravnik, na drugi strani pa dva novinarja. Profesor Langsner se je spustil z avtomobilom v dir. Vozil je z brzino 70 km. Občinstvo je bilo prepričano, da je katastrofa neizogibna. Toda prof. Langsner je dokazal nasprotno. Vsakrat, ko se je avtomobil že skoro približal kakemu svetilniku ali drevesu in so bili tudi potniki prepričani, da jim je odbila zadnja ura, je profesor zakrmil avtomobil stran in se izognil nesreči. Vrniti se je hotel skozi najprometnejši del mesta, toda policija mu tega ni pustila, ker se je bala, da bi se ne zgodila kaka nesreča. Zato se je Langsner vrnil po bulvarju nazaj. Komisija je morala ugotoviti, da je imel Langsner ves čas zavezane oči in da je vsaka sleparija izključena.

12. maja poteče 130 let, odkar se je rodil kemik Just Liebig, ki je znan po svojih odkritjih glede umetnih gnojil in izdelovanju mesnih konzerv.

Civilizacija nas ni osrečila

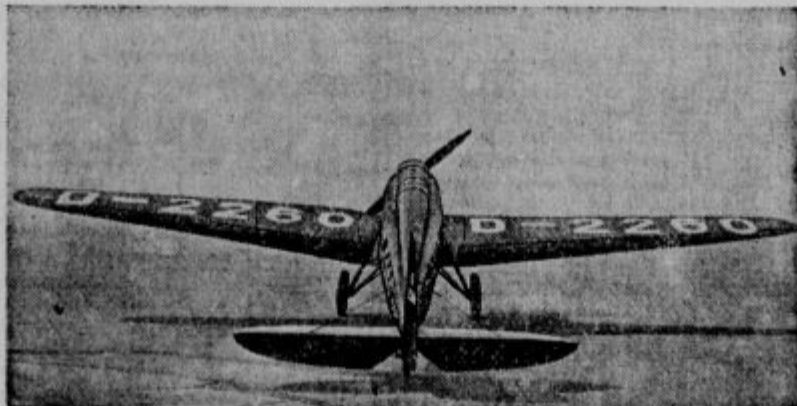
Ko se je Bernard Shaw vrnil s svojega dolgega potovanja okoli sveta, so ga vprašali v Londonu po njegovih vtisih. Bernard Shaw je dejal: Kamorkoli sem prišel, sem moral ugotoviti, da so civilizirani narodi nesrečni in nervozni, necivilizirani pa brezskrbni in srečni.

J. Brahms na izprehodu.

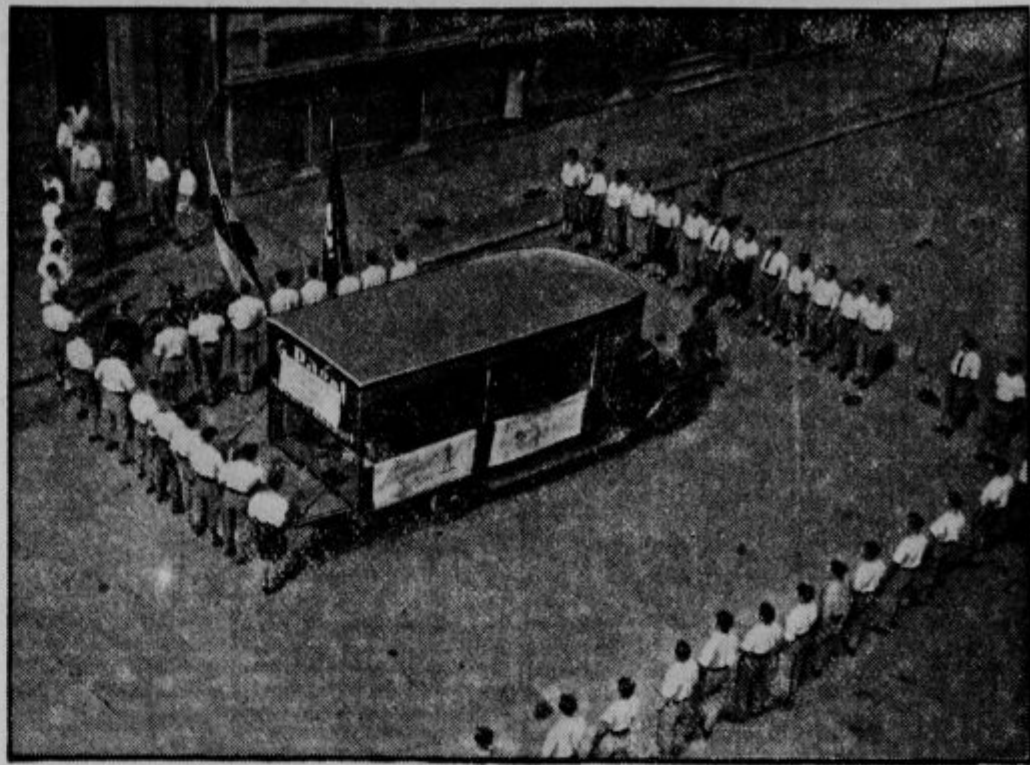
Kaj naj je športnik

Znanstvena raziskavanja so dognala, da je način prehrane in potek presnavljanja snovi velikega pomena za telesno silo. Pri kratkih športnih nastopih se še ne uveljavi razlika med ljudmi, ki se različno hranijo; toda daljši napor zdržijo vedno lažje tisti ljudje, ki manj jedo in ki uživajo beljakovine iz mlečnih in rastlinskih proizvodov, kakor so mleko, sir, jajca, žito in stročna zelenjava, ki skrbijo za mišice z uživanjem ogljičenih hidratov, pridobljenih iz rastlin.

Ali ni elegantnejše kakor metulj sam?

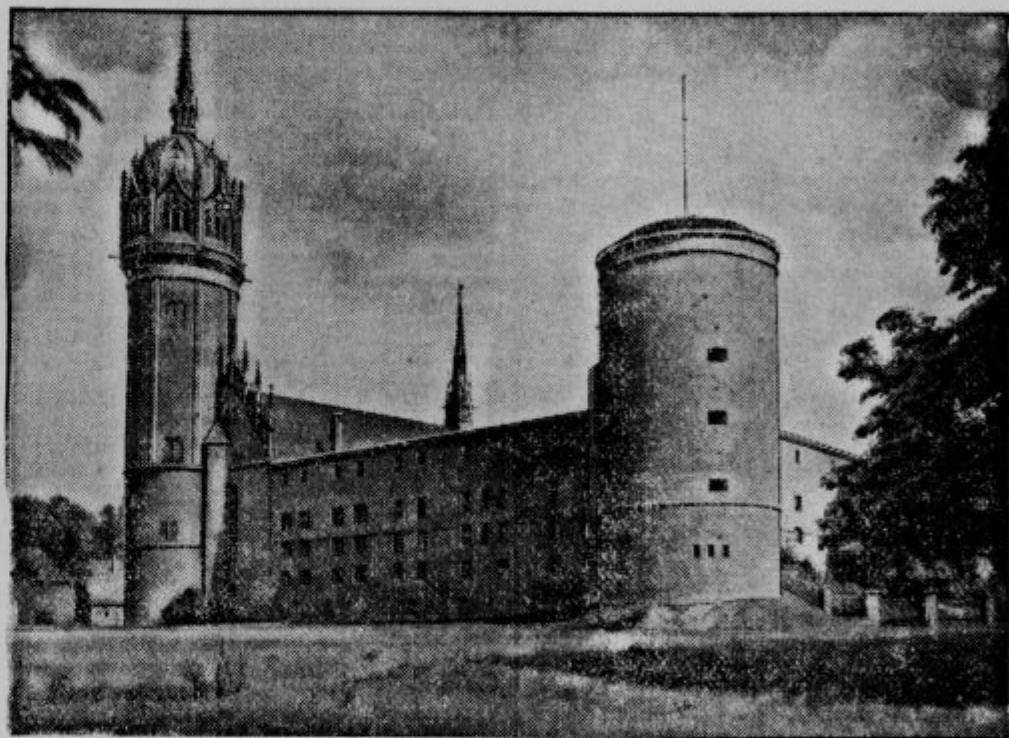
Bojni oddelek proti nemškemu duhu

Prizor izpred »Zavoda za spolno vedo«, ki ga je vodil zdravnik Magnus Hirschfeld. Narodni socialistični dijaki so se s posebnim avtomobilom pripeljali pred zavod, da preiščejo njegovo knjižnico in poberejo iz nje vse knjige, ki jih je Hitlerjeva vlada postavila na indeks. Avtomobil je ves prepleškan z lepaki tele veebine: »Dijaki korakajo proti nemškemu duhu. Proč z umazanim živom!« Ko so stopili z avtomobila, je nekdo izmed njih dal s trobento znamenje, da se akcija prične. Dijaki so tedaj vdrli v zavod in prebrskali vso knjižnico. Pobrli so vse knjige, vse brošure in revije, ki jih je napisal ali izdal Magnus Hirschfeld. Prav tako so vse znanstvene slike, ki jih je hranil zavod, pobrali in spravili na avtomobil. Prej je prof. Magnus Hirschfeld rešil nekaj znanstvenih del, toda tudi ta bo preiskala posebna preiskovalna komisija in odločila, katera se morajo sežgati. Vodja berlinskega dijaštva, narodni socialist Gutjahr je na trgu zmago-

nosno raztrgal neki letak, ki je delal reklamo za neko živčno zdravilo in ki ga je našel v zavodu. Berlinski dijaki, narodni socialisti že ves teden ne delajo drugega, kakor »čistijo« knjižnice in knjižarne. Na črnem seznamu »Bojnega oddelka proti nemškemu duhu« so tile pisatelji:

Karl Marx, August Bebel, Bertha von Suttner, Ferdinand Lassalle, Thomas Mann, F. W. Förster, Peter Lampel, Egon Erwin Kisch, Heinrich Mann, Klaus Mann, Upton Sinclair, Toller, Tucholsky, Nathan Asch und Schalom Asch, Henry Barbusse, Lion Feuchtwanger, Emil Ludwig, Remarque, Ludwig Renn, Ludwig Rubiner, Arthur Schnitzler, Fr. Werfel, Arnold Zweig, Stefan Zweig, Max Adler, Aufhäuser, Eddard Bernstein, Coudenhove-Kalergie, Friedrich Engels, Gumbel, Hilfferding, Kautsky, Lenin, Liebknecht, Hugo Preuss, Rathenau, Freiherr von Schönaich, Sinowjew, Stalin in Vandervelde.

Cerkev v Wittenbergu, na katero je Martin Luther leta 1517 pribil svoje teze. Pred 11 leti so v tej cerkvi osnovali »nemško protestantsko zvezo«. Začetniki novega verskega gibanja »nem. kristjanov« so zdaj predlagali, naj bi prav ta cerkev postala stolna cerkev novega protestantskega škofa za vso Nemčijo.

Radi pokvarjenega cepiva

stotine italijanskih otrok v nevarnosti

V zadnjem času razburja gornjo Italijo dogodek, ki spominja na protijetično cepljenje v Lübecku v Nemčiji, kjer je radi nepravilnosti pri ravnanju s cepivom umrlo nad 70 otrok. V beneški pokrajini in v okolici Roviga je zadela kap polno število otrok, ki so bili cepljeni proti davici z anatoksinom. Starši so se seveda pričeli silno razburjati in posegla so vmes politična oblastva. Na zahtevo prefektov so otroke pričeli zdraviti z vsemi mogočimi sredstvi, a 10 otrok je kljub temu umrlo. Tudi otroci, cepljeni proti davici v pokrajinah Milan, Varese, Genova in Treviso so prav tako zboleli, toda tam ni bilo toliko smrtnih žrtev. Otrokom gre zdaj po večini na bolje in oblastva upajo, da je sedaj večina otrok izven nevarnosti. Ko je bilo o vsem tem informirano notranje ministrstvo, je takoj dalo izvesti preiskavo v Sieroterapiem zavodu v Napolju, ki je dobavil cepivo. Preiskava je dognala, da so se v tem zavodu vršile protizako-

nite manipulacije z anatoksinom, potem ko je bilo cepivo že preiskano po organih javnega zdravstva. Anatoksin so potem mešali še z drugim, ki ni bil pravilno razkužen. Na podlagi te ugotovitve je notranje ministrstvo dalo takoj zapreti omenjen zavod in aretirati ravnatelja prof. Kamila Pernija ter strokovnjaka Maria Testa, ki je pripravil cepivo. Uvedeno je proti njim kazensko postopanje.

★

»Ali že odhajate?« je vprašala gospodinja svojega gosta, ko se je poslavljala. »In svojo ljubo go spo morate tudi vzeti s seboj?«

»Da, da gospa. Zalibog.«

★

Zdravnik dečku: »Stegni vendar jezik! Še, še!«
»Več vendar ne gre, gospod doktor, če je pa zadaj pritrjen!«

»Marija, zakaj si mi zapela čevlje?«
»Čula sem, da se vam mudi in hotela sem vam pomagati.«

Zadružna zveza v l. 1932

Iz poročila zveze za občni zbor, ki bo 1. junija 1933. posnemamo o gibanju članstva pri zvezi naslednje podatke:

Zveza je štela v začetku leta 650 članic, v teku leta pa je pristopilo 24 zadrug in sicer: 1 kreditna, 6 nabavnih, 1 živinorejska, 1 mlekarska, 4 kmetijsko-strojne, 3 stavbinske, 1 vinarska, 4 obrtne in 3 razne zadruge. Izmed 11 zadrug, katerih članstvo je prenehalo lani, jih je likvidiralo 10 (2 konsumni, 2 mlekarski, 2 vinarski, 1 električna, 1 stavbinska, 1 vodovodna in 1 obrtna), 1 pa je izstopila (kreditna).

Po krajevni pripadnosti se zadruge razdeležujejo: deželno sodišče Ljubljana 268 (leta 1931 260), okrožno sodišče Novo mesto 103 (105), okrožno sodišče Celje 112 (111), okrožno sodišče Maribor 160 (154) in Hrvaška 20 (20). Pripominjamo, da so hrvaške zadruge iz Medmurja, otoka Krka itd.

Po skupinah so se članice razdeležile kot sledi:

	1930	1931	1932
kreditne	327	336	336
mlekarske	35	37	36
živinorejske	46	56	57
kmetijsko-strojne	30	33	37
električne	22	23	23
vinarske	—	11	10
vodovodne	—	13	12
nabavne, konsumne	64	71	75
stavbinske	26	28	30
obrtne	26	25	28
osrednje	2	3	3
razne	33	14	17

K tem podatkom je pripomnil, da so bile leta 1930 izkazane vinarske in vodovodne zadruge skupaj z raznimi zadrugami in je tako tudi razumljiv padec števila raznih zadrug v letu 1931 prav radi omenjene razčlenbe v vinarske, vodovodne in razne zadruge.

Cene kmetijskih pridelkov

Visoke cene ind. proizvodov

Zagrebska revija »Indeks« objavila podatke o cenah, ki jih dobi kmet za svoje pridelke in o cenah, katere plačuje za svoje potrebščine. Ti podatki so prav značilni in kažejo, da je kupna moč kmeta v primeri s predvojnimi časi nižja, ker dobi na eni strani manj za svoje pridelke kot pred vojno, če cene preračunamo na zlato, na drugi strani pa mora plačevati še vedno znatno višje cene za industrijske in druge izdelke, katere potrebuje v svojem gospodarstvu.

Dne 1. januarja 1932 je znašal indeks cen kmetijskih pridelkov (na podlagi cen v letu 1914 kot 100) 1180. To pomeni, da je bilo treba za gotovo količino kmetijskih pridelkov plačati l. 1932 1180 Din, l. 1914 pa 100 Din. Če preračunamo te cene na podlagi zlate paritete, to se pravi, da je 1 predvojni dinar vreden 11 Din, dobimo število 107 (pred vojno 100). V teku leta 1932 pa so cene kmetijskih proizvodov padle še bolj in je na koncu leta znašal indeks 1082 Din, v zlato pa samo 98, kar pomeni, da so bile cene nižje kot pred vojno, če jih preračunamo na sedanjo zakonsko pariteto (med tem se je tudi dinar znižal za približno eno tretjino).

Cene proizvodov, ki jih mora kmet kupovati, so sicer v letu 1932 tudi padle; indeks je padel v dinarjih od 1608 na 1548, v zlato od 146 na 140, vendar v znatno manjši meri kot cene kmetijskih proizvodov. Tu je med drugim treba upoštevati dejstvo, da je veliko takih predmetov, ki jih kmet rabi, uvoznega blaga ali pa v korist industrije zaščiteno z visokimi carinami, pa se izdeluje pri nas doma v tovarnah.

Zaradi vsega tega se je nesorazmerje med cenami kmetijskih pridelkov in pa proizvodov, katere mora kmet kupovati (kratkotrajni izdelki izdelkov) še povečalo v škodo kmetu in da more kmet kupovati sedaj še manj kot prej, ker ne dobi dovolj za plačilo industrijskih proizvodov. To naravno še bolj poudarja našo gospodarsko krizo, saj je vendar obstoj vsega našega gospodarstva ozko zvezan s kmetom in njegovim blagostanjem. Iz teh števil pa se tudi vidi, da je jedro problema v vprašanju cen: ali naj se zvišajo cene kmetijskih pridelkov ali naj se znižajo cene industrijskih proizvodov. Slednja pot bo lažja pot.

OUZD v Belgradu

Belgrad, 9. maja. 1. Uprava OUZD v Belgradu je izdala obširno poročilo o delovanju belgradskega OUZD, iz katerega posnemamo, da je znašalo lani število članov povprečno 81.850. Od tega živi 44.527 članov v samem Belgradu. Za hranarino je bilo izdanih približno 9 milj. Din, za bolnišnico nego članov preko 5 in pol milj. Din, za zdravila in zdravstveni material okoli 5 milj. Din. Upravni stroški so znašali nad 6 in pol milj. Din. Od dohodkov zavarovanja za slučaj bolezni, ki so bili določeni na 45.435.898 Din, je bilo vplačanih Din 37.552.612.

Bilance in poslovna poročila

Radio Zagreb izkazuje za 1932 pri glavnici 0,5 milj. izgube 0,19 milj.

Radio Belgrad. Iz bilance za 1932 je razvidno, da je pri glavnici 5 milj. Din znašal čist dobiček 0,5 milj., kar pa se je porabilo za odpis izgub iz prejšnjih let, ki pa še vedno dosega 1,15 milj. dinarjev.

Banque de l'Union Parisienne, ki je kot znano emitalna v Franciji naše stabilizacijsko posojilo iz l. 1931, izkazuje za 1932 pri glavnici 300 milj. fr. 8,1 milj. fr. čistejšega dobička, ki se bo deloma porabil za rezerve, deloma prenesel na nov račun. Banka se je lani fuzionirala s Credit mobilier français.

Novi Kromar, osrednji prodajni urad tovarne vlakov Novi Sad, Kropa in Maribor izkazuje uravnoteženo bilanco. Pri glavnici 1 milj. je upnikov 2,3, gotov. in bank 1,1 in dolžnikov 2,16 milj. Din.

Slavenska banka. Po poročilu likvidatorjev je prešla Slavenska banka lani 1,2 milj. od dolžnikov, izplačala je pa na stroških in upnikom 2,9 milj. Din.

Indeks cen na drobno v Belgradu. Narodna banka je začela poleg svojega indeksa cen v veletrgovini objavljati tudi indeks cen na drobno v Belgradu na podlagi cen v l. 1926 kot 100. V prvih 4 mesecih letos je bilo gibanje naslednje (v oklepajih podatki za isti mesec lani): januar 75,8 (74,8), februar 76,4 (78,2), marec 75,9 (79,2) in april 75,5 (77,3).

Povišanje glavnice pri Jsl. združeni banki. Jsl. združena banka uživa kot znano ugodnost za čiste po § 5 zakona o zaščiti kmeta. Sedaj pa poročajo iz Belgrada, da namerava banka s sodelovanjem znanega bančnega koncerna, ki ima interese v Srednji Evropi, zvišati glavnico za milijon funtov (250 milj. Din). Sedanja glavnica znaša 185 milj. dinarjev.

Borski rudnik bakra se je lani zelo racionaliziral. Leta 1931 je produciralo 3315 delavcev 24.351 ton, lani pa 2980 delavcev 30.159 ton. Čisti dobiček, ki je bil na razpolago delničarjem, se je povečal od 8,9 na 10,3 milj. frankov in primeran tudi dividenda.

Občni zbor: Tovarna kemič. izdelkov v Hrastniku 23. maja ob 17.30 v Prom. zavodu za premog.

Šolska vodstva pozor! Letošnji XIII. Ljubljanski velesejem se vrši od 3. do 12. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša upravo Ljubljanskega velesejaja, da naj svoje majske izlete tako urede, da si bo mladina v zvezi z izletom lahko ogledala tudi velesejem. Za učenje vseh šol in zavodov znižana vstopnina po 3 Din. Dan obiska poluben, vendar se nedeljski in prazniški popoldnevi ne priporočajo.

Borza

Dne 9. maja 1933.

Denar

V današnjem prometu so ostali tečaji Bruslja, Curiha, Londona in Prage neizpremenjeni, dočim so se ostale devize uvrstile posebno New York in Trst.

Avstrijski šilling je v Ljubljani notiral 8,30—8,60, v Zagrebu je narasel na 8,75, v Belgradu pa na 8,55—8,75. Grški boni so notirali v Belgradu 42 den.

Ljubljana. Amsterdam 2308,18—2319,54, Berlin 1346,80—1357,60, Bruselj 800,24—804,18, Curih 1108,35—1113,85, London 193,64—195,24, New York 4880,48—4908,74, Pariz 225,88—227, Praga 170,90—171,76, Trst 300,48—302,86.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 53.505 Din.

Curih. Pariz 20,38, London 17,60, New York 450, Bruselj 72,2250, Milan 27,25, Madrid 44,35, Amsterdam 208,30, Berlin 121,75, Dunaj 73 (56,75), Stockholm 91, Oslo 89,50, Kopenhagen 78,40, Praga 15,42, Varšava 58, Atene 2,95, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,08.

Vrednostni papirji

Tendenca za dinarske državne papirje je bila neizpremenjena, dočim so dolarski papirji oslabili. Promet je bil nekoliko znatnejši in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 200 kom. ter 7% Bler. pos. 1000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 100 delnic Trboveljske, za katere je radi bližnjega se obnega zbora večje zanimanje in so se uvrstile.

Ljubljana. 7% inv. pos. 42—45, agrarji 23—25, vojna škoda 160 den., begl. obvl. 31,50—33, 8% Bler. pos. 32—34, 7% Bler. pos. 31—33, 7% pos. DHB 40—43, Trboveljska 163 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 40—42,50, agrarji 23,50—25, vojna škoda 180—192 (190), 6. 190—191 (190), 6% begl. obvl. 31,50—33, 8% Bler. pos. 31—32, 7% Bler. pos. 30—31,50 (31), 7% pos. DHB 40—43. — Delnice: Narodna banka 3625—3700, Priv. agr. banka 194—200, Nar. šum. 25 den., Sečerača Osijek 150—175, Impeks 50 den., Trboveljska 163—170 (163).

Belgrad. Narodna banka 3650—3700 (3675), Privilegirana agrarna banka 200—202, 2% agrarji 24—25, vojna škoda 193—194 (193, 190,50), 5. 191—193 (192), 6% begl. obvl. 31,75—31,90 (31,85, 31,75), 7% pos. DHB 42 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 57,75, Alpine 13,25, Trboveljska 16,75, Prager Eisen 203, Rima Murany 22,25.

Zitni trg

Položaj na žitnem trgu je bil danes za pšenico in moko neizpremenjen, ravno tako tudi cene. Pač pa je čvrsta koruza, katere izvoz je izredno znan. Zato so cene koruze danes narasle za 2 in pol pare pri kg.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor 217,50—220, sr. slav., bn. 217,50—220, gor. bč. bn. Potisje 220—222, bč. potiska 222,50—225. — Kuruza: bč. žel. prompt 61—63, bč. junij, julij 65—67, bč. beli žel. 62—64, bč. Donava in Tisa šlep 65—67. — Otrobi bč. pšen. pr. 52,50—55. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 44 in pol vagona.

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad, Sombor, sr. slav., gor. bč. srem. in bč. ladja Begej 217,50—222,50, bč. potiska in bč. ladja Tisa 220—225. — Kuruza: bč. ladja Sava 65—67, bč. ladja Donava in Tisa 66—68. — Moka: bč. ban. št. og. Og. 350—365, 2 330—345, 5 310—325, 6 280—290, 7 175—180, 8 65—67,50. — Otrobi: bč. srem. 52,50—57,50, ban. 52,50—55. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence slaba. Promet 50 vagonov.

Budimpešta. Tendence slaba. Promet slab. — Pšenica: maj 12,20—12,23, zaklj. 12,21—12,23, junij 12,35—12,38, zaklj. 12,36—12,38; okt. 11,65—11,70, zaklj. 11,65—11,67. — Rž: maj 6,75—6,80, zaklj. 6,80—6,83; junij 6,90, zaklj. 6,95—7,00; okt. 7,70, zaklj. 6,97. — Kuruza: maj 7,05—7,10, zaklj. 7,10—7,12; junij 7,33—7,38, zaklj. 7,37—7,30; avg. 7,63, zaklj. 7,60—7,62.

Chicago. Pšenica: julij 62,50, sept. 63, dec. 65. Kuruza: maj 42, julij 44, sept. 46,75. — Oves: maj 25,375, julij 25,875, sept. 27,625.

Winnipeg. Rž: maj 62,50, julij 63, sept. 65,25.

Jajca

Cena se je v zadnjem času polagoma dvigala in so izvozniki začeli nakupovati po 0,42—0,45 Din. Situacija je pa postala zopet nekoliko nejasna, kajti Nemčija bo baje z 10. majem zvišala za nezvezhodne države, torej za države, katerih blago ne odgovarja nemskim standardnim predpisom (po katerih mora jajce tehtati najmanj 55 gramov) uvožno carino od 70 na 100 mark, dočim bo pa za one države, katerih blago tehta 55 gramov, to so Holandija, Belgija, Danska in Finska, znižala uvožno carino od 70 na 40 mark. Tako nepopolno vpliva torej prvič naša slaba kvaliteta, drugič pa tudi nepogodbno stanje, katero še vedno traja med nami in Nemčijo, na važni izvozni predmet kakor so jajca. — Sv. Jurij ob juž. žel. dne 8. maja 1933.

Živina

Dunajski prasičji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Priganih je bilo 8202 prasetarjev in 4445 špeharjev, iz Jugoslavije 37 prasetarjev in 1931 špeharjev. Cene: prasetarji najboljši 1,50, l. 1,46—1,48, II. 1,44—1,45, kmetijski 1,42—1,50, najboljši 1,52, prasetarji 1,40—1,55, najboljši 1,60—1,65. Tendence: špeharji so se podražili za 5 grošov, prasetarji pa so obdržali neizpremenjene cene. Neprodanih je bilo 168 špeharjev.

Kaj trpiš in moleduješ, Kaj ne veš, da ASPIRIN
Mučiš se in obupuješ. Reši Te vseh bolečin!

V. z. »JUGOFA« k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S br. 3122 od 23. II. 1933

Sport

LAHKOATLETSKI MITING ASK PRIMORJA

ASK Primorje priredi v dneh 13. in 14. t. m. na svojem igrišču propagandni lahkootletski miting za verificirane in neverificirane atlete do 16. in 18. leta ter nad 18 let stare. Prvi dan, t. j. v soboto prične tekmovanje ob 16, drugi dan (nedelja) pa ob 9. Tekališče ima dva nedvignjena zavoja ter je dolgo 397 m. Tekmovalni program je sledeči:

13. t. m. (sobota) ob 16: juniorji do 16. leta: 100 m. skok v daljavo, skok v višino; juniorji do 18. leta: 100 m. skok v daljavo, skok v višino; seniorji: 100 m. skok v daljavo, met krogla in met diska, skok v višino, 400 m., 800 m.

14. t. m. (nedelja) ob 9: juniorji do 16. leta: 200 m. štafeta 4x100 m.; juniorji do 18. leta: 200 metrov, troskok, 1000 m., štafeta 4x100 m., skok s palico; seniorji: 200 m., troskok, kopje, štafeta 4x100, 1500m., skok s palico.

Tekmovanje je smatralo za višebor, v katerem morejo nastopiti juniorji do 16. leta le v treh, ostali pa v štirih panogah. Vsi, ki se hočejo plasirati v višebor, morajo nastopiti v štafeti, ki se pa ne šteje. Klasifikacija se izvrši po tabeli desetboja. Atleti si lahko izberejo panoge, v katerih hočejo nastopiti. Oni, ki so dosegli pri zadnjem državnem prvenstvu minimum v petih ali šestih panogah, lahko tekmujejo pod tem pogojem, da si izberejo od onih panog, v katerih so dosegli minimum samo dve, ostali dve pa morata biti taki, v katerih pri zadnjem drž. prvenstvu niso dosegli minimuma.

Prvi trije v vsaki panogi dobijo plakete. — Prijave je poslali do sobote na klubski naslov, Tavčarjeva ulica 1/III. in so proste prijavnine. Prijavitelj se je lahko tudi pol ure pred pričetkom tekem.

Atletom, ki so v minulih tekmovanjih moštev za državno prvenstvo dosegli minimum v šestih panogah, se dovoljuje start izven konkurence.

V nedeljo 14. t. m. pa priredi klub v odmoru med predtekmo in ligo tekmo Primorje: BSK, propagandno štafeto 4x1500 m. Startajo lahko vsi verificirani in neverificirani atleti. Prijavnine ni.

SMUSKI SVET NA KOROSICI — SMUŠKI RAJ!

Smučarji ne pozabite, da je Kocbekov dom (1808 m) na Korosici odprt in oskrbovan in ostane oskrbovan do Binkošti. Kako lepa prilika se vam tedaj še nudi, da izkoristite za smuko najlepšo, spomladansko dobo.

Vreme je spet krasno, na planinah obvladuje prijeten hlad, ki brani solncu, da ne more snegu do živega.

Korosica ni daleč, ni previsoko. Z vzhodne ali zahodne strani je tako lahko dosegljiva. Iz Celja se peljemo z avtobusom do Luč, prijetne vasiče ob Savinji. Pot nadaljujemo peš mimo Planinske — tu lahko udobno prenočimo — in čez Vodole (1568 m) po markirani poti, odkoder nas vodi celo zimski markacija prav do Kocbekovega doma. Vsa pespot traja 5 ur. Malenkost! Iz Kamnika gremo po dolini Bistrice in Bele (20 minut pred domom v Kamniški Bistrici), čez Presedlaj (1610 m, pod Konjem) in rabimo 7 ur, iz Kamniške Bistrice le 5. Spet malenkost za brhko smučarko ali pogumnega smučarja!

Skoro vsi že vedo, da v Kocbekovem domu na Korosici smučarjem ni slabo; saj jim streže prijeten oskrbnik Suhc, 75 letna planinska grča, na Korosico priručena.

RZPIS

Štatlutnega teka skozi mesto Maribor, za prehodni pokal tv. »SHELL«, dne 21. maja 1933 ob 11 dop.

Tek priredi poverjenstvo JLAS v Mariboru. Pravico udeležbe imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, kot tudi Sokoli, dijaki in vojniki. Prijave sprejema do 21. maja 1933 do 10 poverjenosti JLAS. Tek se vrši po pravilih JLAS. Branilec pokala je SK Rapid, Maribor. — Štatlutno moštvo tvori po 7 tekačev, ki morajo biti enotno oblečeni (dresi). — Proga: Start izpred igrišča SK Maribor, ljudski vrt na Koroski cesti. I. predaja (220 m) drž. moško učiteljske, II. predaja (280 m) Sumarska šola, III. predaja (140 m) Okr. načelstvo (Jugoslovanski trg), IV. predaja (400 m) Zrinjski trg, V. predaja (150 m) kavarna »Europa«, VI. predaja (500 m) veletrgovina Turad, VII. predaja (120 m) cilj Trg svobode. — Skupna dolžina proge 1810 metrov. — Jurtja: Vrhovni sodnik: dr. Jettmar Ervin, tehnični vodja in starter: Bergant Evgen, zapisnik: Fišer Josip, sodniki: Belgott, Cestnik, Kramberger, Rak in Smerdel. — Radelitev daril po končanem teku na Trgu svobode.

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza sklicuje za petek dne 19. maja t. l. ob 20 svoj II. redni občni zbor v danski sobi kavarne Emona. Na dnevnem redu je pozdrav predsednika, odobritev zapisnika, poročilo funkcionarjev, volitve, predlogi in slučajnosti. — Ako ob določen uri občni zbor ne bi bil sklepečen, se vrši čez pol ure ob vsaki udeležbi. — Glasovalne pravice bodo deležni le oni člani, ki so svoje obveznosti napram podzvezi ali zvezi poravnali.

Turki in lahka atletika. Malo se čuje o sportu v Turčiji, osobito, kar se tiče tamošnjega ženstva. Toda lahka atletika se med turškimi dekletmi lepo razvija in ne bo dolgo, ko bomo tudi od tam kmalu kaj slišali. Turška dekleta so vrgle z obraza nekdanje pokrivalo ter pridno gojijo veslanje, plavanje in tudi na tekališčih »o že doma. To je tembolj verjetno, vsaj ni neznan, da je moška lahka atletika pri Turkih že na precej visoki stopnji. Atlet Semih je že opetovano tekel 100 m pod 11 sekundami, ali Memhet je izborni tekač na 400 metrov, atlet Haydar pa skače v višino 1,86 m. Tudi na lahkootletskih igrah, ki se jih redno udeležujejo, so dosegli že prav čedne rezultate. Kakor vse kaže se bodo udeležili tudi prihodnje svetovne olimpijade, ki se bo vršila 1936 v Berlinu.

Radio

Programi Radio-Ljubljane

Sreda, 10. maja. 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Otroški kotiček (Manca Komanova) — 18.00 Angleske plošče — 18.30 Junaki današnjega časa (P. Kunaver) — 19.00 Ruščina (dr. Preobraženski) — 19.30 Literarna ura: Knjiga in čitatelj (Miran Jarc) — 20.00 Senat kraljevine Jugoslavije (dr. V. Ravnihar) — 20.30 Tamburški sekstei — 21.30 Čas, poročila — 22.00 Gdč. Zupanova poje ob spremljevanju salonskega kvinteta.

Četrtek, 11. maja. 12.15 Radio kvartet — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, radiokvartet, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Ljubljanska (dr. Leben) — 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 20.00 Vokalni solistični koncert opernega pevcu g. Julija Beteta — 20.45 Komorni trio (Gergor, Korošec, Hanek) — 21.30 Harmonika solo (g. Stanko) — 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 11. maja:

Zagreb: 20.00 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani. — Milano: 21.00 Operni prenos. — Brno: 20.20 Slovenske pesmi. — Barcelona: 22.00 Gledališki večer. — London: 19.30 Zborovni koncert — 21.00 Koncert BBC gledališke orkestra. — Leipzig: 21.20 Koncert lipskega simfoničnega orkestra. — Suisse Romande: 20.00 Planinski koncert. — Belgrad: 20.00 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani. — Rim: 20.45 Koncert komponista Manzocehija. — Praga: 21.00 Koncert praških konservatoristov. — Dunaj: 20.50 »Sicilijski večer«, drama. — Budapest: 20.00 Harla. — Varšava: 20.00 Večerni koncert.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 10. maja. »KAREL IN ANA«. Premijera. — Red Sreda.

Četrtek, 11. maja. »GOSPA MINISTRICA«. Red B. Petek, 12. maja. Zaprt.

Sobota, 13. maja. Ob 15: »PASTIRČEK PETERCEK IN KRALJ BRILJANTIN«. Mladinska predstava od 15 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 10. maja. Zaprt (generalka).

Četrtek, 11. maja. Ob 16: »SEVILJSKI BRIVEC«. Dijaska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.

Petek, 12. maja. »ANDRE CHENIER«. Premijera. Red C.

Sobota, 13. maja. »MALA FLORAMYE«. Gostuje g. Dubajci. Red D.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 10. maja ob 20: »Desetletnica društva prijateljev angleškega jezika in angleške kulture.« Četrtek, 11. maja ob 20: »Bog masčevanje«. Znižane cene. Zadnjič.

Petek, 12. maja ob 20: »Plesni koncert« Pie in Pina Mlakarja. Znižane operne cene.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dekle želi službo

pri večji ali manjši, najraje pa pri nemški družini kot kuharica ali za vse. Ponudbe pod »Nemščina« št. 5302 na upravo »Slovenca«.

Kuharica

išče službo v župnišču, kjer bi lahko imela sestro pri sebi za dekle. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 5301.

Mesto hišnika

išče zakonski par brez otrok. — Ponudbe pod zn. »Skrben in zanesljiv« št. 5307 na upravo.

Boljša šivilja

za perilo prosi za delo. Gre na dom ali prevzame vsako perilo, boljše in preprosto, za gospode in dame, po najnižjih cenah. Gre tudi izven Ljubljane. Janševa 13.

Službodobe

Čevljar, pomočnika

za šivana dela sprejme Zarnik Alfonz — Gajeva ulica 9.

Portirja

poštenega, vestnega, z znanjem več jezikov in mnogoletnimi izkušnjami, kavcije zmožnega — išče hotel »Orel« Maribor — za meseca junij, julij, avgust.

Kuharico

samostojno — z dobrimi spričevali, sprejme trgovca Vicel, Maribor, Gosposka 5.

Vajenci

Vajenca

za ključavničarsko obrt zdravega, močnega in poštenega sprejem takoj. Lovro Belec, Kamnik — Novi trg 19.

Pouk

Šoferska šola E. Čeh

bivša Camernikova šoferska šola Ljubljana, Dunajska c. 38. Šola za poklene šoferje in amaterje. Prospekti in poljsna zastoj in franko.

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje oddam. Poizve se: Guncle 24, nad št. Vidom. č.

Štirisobno stanovanje s kopalnico in pritliklinami, 5 minut od cestne železnice, se odda. Poizve se pri Franciški Fakin, Predovičeva 7, Moste. (č)

Dvosobno stanovanje s pritliklinami, v visokem pritlikju, se odda blizu mitnice. Zg. Šiška 230 — Jančigajeva pot. (č)

Štirisobno stanovanje

solčno, s kopalnico, zidano verando in pritliklinami, se odda mirni stranki za avgust. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5047. (č)

Dvosobno stanovanje

komfortno, v novi vili blizu tramvaja, 15 minut od pošte, se odda z avgustom boljši mirni stranki. Vprašati od 5—6 popoldne. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5313. (č)

Stanovanje

3 (4) sobno, komfortno, I. nadstropje, 2 balkona, velike sobe, oddam avgusta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bleivelsova-vrt« 5309. (č)

Lepa soba

se odda solidnemu gospodu. Cankarjevo nabrežje 3/II, levo — od pol 1 do pol 2. (s)

Prazno sobo

oddam s 15. majem solidni osebi. Zrimšek, Dolenska cesta 48. (s)

Objave

Izjava!

Ker sem vložil proti moji ženi Mariji Pečevnik ločitveno tožbo, ponovno izjavljam, da nisem plačnik računov in drugih dolgovi, ki bi jih ista event. napravila na moje ime. — Albert Pečevnik. (o)

Sirite »Slovenca«!

Vnajem

IŠČEJO:

Poslopje

v Mariboru, pripravno za skladišča in delavnice, v izmeri ca. 400 m², vzamemo v najem ali kupimo. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Nova tovarna« 5298. (m)

ODDAJO:

Gostilno

v Lescah dam v najem. Sobe za tuje, velik sadni in zelenjadni vrt, ena njiva, gospodarska poslopja, pred njimi tovarna tehtnica. Lovro Bohinc, izvošček, Brezje. (n)

Peki, pozor!

V kraju z razvito industrijo, brez peka, dam za nizko najemnino na razpolago lokale resnemu reflektantu peku, ki bi mogel na lastne stroške urediti pekarijo, oziroma podružnico. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5295. (n)

Kupimo

Jajca v zabojih

po 720 komadov — kupim. Ponudbe s ceno na upravo »Slovenca« pod: »Jajca« št. 5304. (k)

Srebrne krone

stare zlato in srebrno kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana. Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Če avto svoj start prodajaš ali motorja bi znebil se radi, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inšerat

Konfekcija — moda

naboliši nakup — Anton Presker Sv. Petra c. 14. Ljubljana (l)

Samo pri »Levu«

dobiš najboljši Pfeiferjev cviček iz Leskovca. (l)

Zlata žepna ura

z verižico (švicarski proizvod), poceni napredaj. Pojasil: Resljeva cesta št. 24 (dvorišče). (l)

»Terot« motor

250, s kompletno Boschovo lučjo, hornom v najboljšem stanju — prodaja Gregorin, St. Vid nad Ljubljano. (l)

Velika izbira SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc

Pri »Škofu« Ljubljana

Za birmo

ure, zlatino in srebrnino prodajam tudi na hranilne knjižice. Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred škofijo 15. (l)

Opeko

vsake vrste kupiš najceneje za gotovino ali knjižico v opekarni Franc Jerko, Črnuče. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trdkarji Karl Prelog Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

FOTOAPARATE

svečovitih tvrdk Zeiss-Kon, Rodenstock :: Voigtländer, Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi fototrgovina Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, Miklošičeva c. 5

Otroške vozičke šivalne stroje in kolesa kupite najceneje pri tvrd S. Rebolj & drug, Vošnjakova ulica 4. (l)

Nogavice, rokavice, robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Joughurt, kékfir

mleko, razni sir, najbolje in najceneje v Mlekarni, Tyrševa (Dunajska) 17. Kličite tel. 27-07. (l)

Suhe smrké (mavrohe) — vsako, tudi najmanjšo množino — kupuje Sever & Komp. — Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Omaro za obleko

popolnoma novo, iz črčenevega lesa, poceni prodaja Alojz Založar, Šmartno v Tuhinju. (l)

VINA

Za težko delo Vam z dobrim vinom postreže Centralna vinarna v Ljubljani

Fotoaparati

9 x 12 z optiko 3,5 Compur se ugodno prodaja. Poizve se Maček, Cankarjevo nabrežje 17. (l)

Obri

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina Rita in moka A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Telefon 2059

Premog suha drva Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Sveže najfineše norveško

ribje olje iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Bodimo apostoli dobrega tiska!

Nabirali in nabiralke novih naročnikov dobe lepe nagrade — Povejte to osem, kjer »BOGOLJUB« se ne nima. — Naroča se t. Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

Cena Din 20— letno.

Bodimo apostoli dobrega tiska!

Nabirali in nabiralke novih naročnikov dobe lepe nagrade — Povejte to osem, kjer »BOGOLJUB« se ne nima. — Naroča se t. Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

Cena Din 20— letno.

Nabirali in nabiralke novih naročnikov dobe lepe nagrade — Povejte to osem, kjer »BOGOLJUB« se ne nima. — Naroča se t. Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

Zobobol odstrani

»ALGA«

proti trganju

v zobeh in glavi

se navadno priporoča masaža

ZA MASAŽO JE

ALGA

1 steklenica ALGA Din 14— (Reg. br. 18.117/32)

Zelo ugoden nakup hotela

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se vrši dne 20. maja 1932 ob 9. uri pri tamkajšnjem sodišču Krk, prvovrsten

hotel »Vila Lucija« v Aleksandrovcu

s 24 sobami ter povsem opremljeno restavracijo z oskrbo za 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopališča. — Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem. — Pojasnila daje iz prijaznosti: »Hranišnica kmečkih občin v Ljubljani« poštni predal 297 in to do dne 17. maja 1933.

Specijalni entel oblek, ašuriranje, predtisk

najhitrejša postrežba — najfineše delo pri Matek & Mikeš, Ljubljana poleg hotela Štrukelj

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjali, entlamije, izdelovanje gumbic. Velika izbira predtiskanih žen. ročnih del. Vsled najmodernejših ureditve podjetja — najnižje cene.

„BOGOLJUB“

Marijansko glasilo — Družinski list — Vzgojni mesečnik — je dovršil 30. leto.

Kongreganisti, sinovi in hčere Marijine!

Nasa družbena dolžnost je, da vsi naročimo in čitamo družbeno glasilo »BOGOLJUB«.

Družinski očetje in matere!

Oskrbite si v »BOGOLJUB«-u izdatno pomoč pri resnično težki in odgovorni nalogi krščanske vzgoje!

Odprite vrata »BOGOLJUB«-u, saj je »BOGOLJUB« najlepši cerkveni list, ki prinaša v vsaki številki celo vrsto izbranih in krasno izdelanih slik v bakrotisku

Cena Din 20— letno.

Bodimo apostoli dobrega tiska!

Nabirali in nabiralke novih naročnikov dobe lepe nagrade — Povejte to osem, kjer »BOGOLJUB« se ne nima. — Naroča se t. Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

Cena Din 20— letno.

Nabirali in nabiralke novih naročnikov dobe lepe nagrade — Povejte to osem, kjer »BOGOLJUB« se ne nima. — Naroča se t. Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

Samuel Lover:

RORY O'MORE 14

Irski ljudski roman.

IV. poglavje.

Potovanje se nadaljuje. Raztreseno pomenkovanje v kočiji o listu »The Press«. Na Irskem nimajo osata. Dokazi in kočije se lahko polomijo. Migljaji, kako imaš lahko celo krdelo lovskih psov.

Prihodnje jutro je kočija zopet odrinila in Rory ter mladi tujec sta zopet sedela skupaj.

Tistega potnika, ki je Rorija napadal, ni bilo več na izpregled, pa tudi tistega ne, ki je sedel poleg njega. Njena prostora sta zasedla dva druga, eden, kateremu se je Rory odkril, in drugi, ki se je zdel njegov tovariš. Prvi je bil brez dvoma Škot, kaj pa je bil drugi, nisi mogel reči, morda je bil iz Severne Angleške.

Prvi je nagovoril Rorija in mu dejal, da je iznenađen, da ga vidi.

»Prav tako malo sem mislil tudi jaz, da vas bom srečal, gospod Scrubbs,« je rekel Rory.

»Bil sem tu malo po opravkih,« je rekel Scrubbs.

»To je vedno vaš izgovor, gospod Scrubbs,« je odgovoril Rory.

»Vam pa nikdar šale ne zmanjka in mislim, da vas je ta sem pripeljala.«

»Ne, res ne, kočija me je snoči pripeljala.«

»Kakor vidim, ste bili v Dublinu.«

»Bil.«

»In kaj ste imeli opraviti tam?«

»Zaradi zakupa tam doli doma.«

»Ali vam nisem rekel, da bom govoril z zastopnikom, kadar bo prišel.«

»Vi ste tako dolgo pravili in pravili, dokler se nisem odpravil sam in na mah opravil.«

To pojasnilo Scrubbsu ni preveč ugajalo. In ker je oni umolknil, je Rory vzel iz žepa časnik in začel čitati. Nekaj časa se je Scrubbs prikradeno oziral po listu, dokler ni nazadnje, ko ga je namreč Rory obrnil tako, da se mu je videla naslovna stran, odkril njegovo ime »The Press«. Tedaj pa ni mogel več molčati.

»Da se ne sramujete,« je dejal Roriju.

»Česa pa?« je vprašal ta s poudarkom.

»Da čitate tak list.«

»Pri moji veri, sramoval bi se, če bi ga ne mogel čitati,« se je Rory odrezal.

»Saj ga je samo hujskanje in izdajstvo in blasfemija.«

»Kaj je to, blasfemija?« je vprašal Rory.

»To pomeni,« se je oglašil mladi gospod, »da se nekateri ljudje vedno pečajo s hujskanjem in izdajstvom.«

Scrubbs je zvedavo pogledal mladega moža, ko je pa videl, da je to gospod in bolje oblečen kakor on, ni rekel nič, ampak se zopet obrnil k Roriju:

»Vedno sem mislil, da ste eden najmiroljubnejših mož, O'More, žal mi je, da vas vidim čitati ta slabi list.«

»Da, dovolj slabo je, če je res, kar pravijo tu, da bodo namreč bankovci kmalu izgubili svojo vrednost.«

»No, kaj je to drugo kakor hujskanje, bi rad vedel,« je dejal Scrubbs. »Radi bi izpodkopali vlado.«

»Gotovo je zelo slabo, če uničijo zaupanje v ljudski kredit,« se je vmešal Škot.

»Ali bi rajši imeli bankovce kakor zlate gvineje?« je vprašal Rory Škota.

»Tega nisem rekel,« je Škot suho zavrnil Rorija, »a mislim, da so bankovci zadostno jamstvo.«

»In tu pravijo, da bi ne smeli piti ne čaja, ne kave, ne žganja, da naj ne nosljamo in ne kadimo tobaka,« je našteval Rory.

»In kaj mislite o tem?« je vprašal Scrubbs.

»Pri moji veri, mislim, da tisti, ki nima denarja, bo ubogal,« je modroval Rory.

»Pa pogledjte, kam to vodi, ko bodo uničeni dohodki in ko bo nastal upor.«

»Vi mislite, da mora ljudstvo hočeš nočeš nosljati ali tobak ali pa smodnik?« je menil mladi potnik.

»Vem, da bodo imeli zadosti smodnika, če pride do tega. Imamo polno udanih mož, ki bodo zatrli hujskanje, imamo vojakov in prostovoljcev.«

»Ki jim ne morete zaupati,« je rekel potnik.

»Ali dvomite v njihovo udanost?« je vprašal Scrubbs, ki je posajal jezen.

»Zdi se, kakor da bi dvomila vlada, zakaj cele polke prostovoljcev so letos razpustili,« je dejal mladi gospod.

To je bila bridka resnica za Scrubbsa, ki tega ni mogel tajiti, zato se je pa zopet spril na list »The Press«.

»Temu zvitemu listu bi se spodobilo, da bi se mu zgodilo kakor se je, »Northern Staru« oni dan, ko je milica Donegal, Bog jo živi, vdrla v tiskarno, sežgala vse liste in polomila stroje.«

»Kakšno plemenito uslavno delo za vojake je to bilo!« je vzkliznil potnik. »Ne čudim se, ker je stvar tako sramotna, da visokomislec možje kakor vojvoda od Leinsura in polkovnik Conolly odklanjajo svoje polke.«

To je bila druga bridka beseda, na katero Scrubbs ni mogel odgovoriti, zato je prepustil polje sovražniku in se s svojim škotskim prijateljem rajši začel pogovarjati o drugih rečeh.

Nekaj časa sta se pomenkovali skupini vsaka zase, mladi gospod z Rorijem, Scrubbs pa s Škotom. Dan se je vleklo počasi in leno, pot je postajala enolična in nasopil je tisti kakor svinca težki dolgčas, ko potnik ne ve, kaj bi začel in kam bi se dal. Ta dolgčas je le semintja prekinila kakšna opazka med Scrubbsom in njegovim prijateljem ali pa med bledim gospodom in Rorijem. Kakor bi drug drugemu ne zaupali, so polagoma prešli na splošen pogovor, ki se je pa le prisiljeno sukal okoli pokrajine, skozi katero so se vozili.